

## Az internetes bűnözés

Az igazságügyi nyelvészszakértő szemével

A kommunikációs technológia vívmányai a bűnözés újabb formáinak megjelenését tették lehetővé. Nem csak a nemzetközi, de hazai szinten is nehéz feladatnak számít az internetes bűnözés elkövetőinek felderítése.

Az igazságügyi nyelvészszakértő többek között a nyelvi profilalkotás módszerével segíti a rendvédelmi szervek munkáját. Ha egy bármilyen, például az interneten megjelenő szöveg szerzőjének nyelvi profilját készítjük el, akkor annak szociodemográfiai jellemzőit állapítjuk meg először: nemét, korát, iskolázottságát, foglalkozását, esetleg vallását. Ezt követően próbáljuk meg elhelyezni egy „szociológiai környezetben”: szociolingvisztikai ismertetőjegyeinek alapján vizsgáljuk az elkövető csoportazonosságát, barátait, a különböző közösségi oldalakon való megjelenését. Vagy már meglévő oldalakon történő megnyilatkozásai alapján próbáljuk meg dekódolni álnévét és szövegeit.

Kiemelt eseteknek tekintjük a pedofil bűnözők különböző weboldalakon történő megnyilvánulásait, mint például a cset- és blogbejegyzéseket, illetve kommenteket, melyeknek megjelenése felveti a kérdést: tekinthető-e bűncselekménynek egy írásos nyelvi megnyilatkozás (mint a gyűlöletbeszéd esetében)? És, ha igen, hogyan azonosítom a bejegyzés íróját. Ennek a problémának a megoldására javasolnánk egy olyan nyelvi profilalkotást, amelynek a középpontjában a pedofil személyiségzavar és annak nyelvi aspektusai állnak. Első lépésben a pedofil személyiségzavar körülhatárolására, meghatározására lenne szükség. Ehhez szükség lenne pszichológus, pszichiáter vagy igazságügyi elmeszakértő közreműködésére, aki a nyelvész, és így a bűnüldöző szervek munkáját szakmailag tudná támogatni. Második lépésben a pedofil személyek nyelvi megnyilvánulásait kellene elemezni például a különböző internetes bejegyzések alapján. Végül sürgetném egy belső használatra készített „pedofil szlengszótár” összeállítását, melynek segítségével dekódolni tudnánk a pedofil szándékokat fedő, kódolt szövegeket. Egy ilyen szótár további kutatások korpuszát is képezhetné. Itt nem csak a kriminalisztikai szövegnyelvészeti alapvizsgálatokra gondolunk, hanem az álnévkódolásra is. Érdeemes lenne létrehozni egy álnévadatbázist, amelybe a különböző, már kódolt és még nem kódolt

álneveket gyűjtenék össze. Ennek elérhetőségét biztosítani kellene a különböző rendvédelmi szervek számára. Ahhoz, hogy teljes képet kapjunk az interneten - és más kommunikációs csatornán is - megnyilvánuló bűncselekményekről, szükséges lenne megvizsgálni az internetes kommunikáció többi résztvevőjét, azokat a felhasználókat, akik például a pedofil bűncselekményeknek potenciális áldozatai. Javasolnánk egy országos, reprezentatív mérés elkészítését az internethasználat szokásaival kapcsolatban, fókuszálva a veszélyeztetett korosztályokra és a felhasználói attitűdökre. Az elkövetői oldal jobb feltérképezéséhez hasznos lenne a már börtönbüntetésüket töltő bűnözőkkel mélyinterjúkat készíteni, így teremtve lehetőséget a bűncselekmények körülményeinek aprólékosabb feltárására. Ehhez szükség lenne a különböző tudományterületek képviselőinek összefogására, tehát egy interdiszciplináris projektre, amelyben részt vennének pszichológusok, pszichiáterek, kriminológusok és nyelvészek egyaránt. Véleményünk szerint ez a pedofil bűnözés elleni fellépés sikerességét segíthetné elő.

De nem csak a pedofil bűncselekmények jelennek meg az internetes felületeken: találkozunk rágalmozással, uszítással is. Különböző szélsőséges csoportok dinamizmusát is az interneten közreadott szövegeik alapján vizsgáljuk: kik a tagok, mire készülnek, milyen csoportnyelvet használnak. Veszélyesek-e az országra, törvényesen működnek-e.

Ezen vizsgálatok metodikája még nincs kidolgozva, de az internetes nyelvészeti vizsgálatok kriminalisztikai célú kibővítésére törekszünk. Ennek részét képezné egy internetes nyelvi anyagot tartalmazó bűnügyi kategória-szótár összeállítása.

Tudomásunk szerint Magyarországon még nem készítettek bűnügyi kategória-szótárt - pedig valószínűleg egy ilyen kompendium jelentősen hozzájárulhatna a bűnüldözés eredményességéhez. Elképzelésünk szerint egy ilyen szótárban a különböző bűncselekményfajtákhoz kellene rendelni a szócikkeket. Tehát a kategóriákat az egyes bűncselekmények típusai képeznék, és ezekhez kellene rendelni a kapcsolódó „szakterminusokat”, azaz a különböző bűncselekmények szakzsargonját. Ennek alapvető feltétele lenne a különböző internetes felületek folyamatos vizsgálata, nyelvészeti szempontból.

A technikai fejlődés kihívást jelent kriminalisztikai szempontból is, ezért az internetes bűnözés sikeres felderítése érdekében a hazai szakemberek összefogását sürgetjük.